

М. Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университеті
Республикалық оқу-әдістемелік кеңестің оқу-әдістемелік бөлімі жанындағы
«Денсаулық сақтау» бағыты бойынша қоғамдық денсаулық сақтау және өзге де
денсаулық сақтау саласының мамандарын даярлау білім беру бағдарламаларын
оқу-әдістемелік қамтамасыз ету тобы (ОӘК)

ОӘК отырысының хаттамасы №7

2025 жылғы 17 қараша, Ақтөбе қ.

Төраға: Ермуханова Л.С.

Төрағаның орынбасары: Мусаханова А.К.

Хатшы: Болатова Ж.Е.

Отырыс форматы: онлайн

Қатысқандар:

1. РОӘК ОӘБ төрағасының орынбасары Имашева Б.С.
2. «Қоғамдық денсаулық сақтау» комитетінің төрайымы Хисметова З.А.
3. «Медико-профилактикалық іс» комитетінің төрайымы Даулеткалиева Ж.А.
4. «Нутрициология» комитетінің төрайымы Кайнарбаева М.С.
5. «Төтенше жағдайлар және апаттар медицинасы» комитетінің төрағасы Кудебаев Ж.З.
6. «Менеджмент» комитетінің төрайымы Капанова Г.Ж.
7. Ұлттық білім және дағдыларды бағалау орталығының (ҰБДБО) Білімді және дағдыларды бағалау басқармасының басшысы Досмамбетова К.К.
8. ҚР ДСМ «Абай облысының санитарлық-эпидемиологиялық бақылау департаменті» Санитарлық-эпидемиологиялық бақылау комитетінің басшысы Фатхуллина Р.Ж.

Мүшелер:

«Медико-профилактикалық іс» білім беру бағдарламасы комитетінің 20 мүшесі.

Күн тәртібі:

1. IFOM құрылымын техникалық спецификацияны қалыптастыру барысында сақтау, сондай-ақ құзыреттерді толық бағалауды қамтамасыз ету мақсатында тест сұрақтарының санын арттыру мүмкіндігін қарастыру.
2. 3-курс білім алушыларын «Медико-профилактикалық іс» бойынша аралық тәуелсіз бағалауды жүргізу үшін базалық құзыреттерді (БҚ), оқыту нәтижелерін (ОҚ) және техникалық спецификацияны (ТС) қайта талқылау.
3. ҰБДБО бағалау құрылымын қарастыру.
4. «Медициналық-профилактикалық іс» білім беру бағдарламасының алғашқы түлектері туралы «М. Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университеті» ақпаратын профильдік құзыреттер, оқыту нәтижелері, техникалық спецификация материалдарын ұсына отырып қарастыру, оған 1-кезең — тестілеу (100 сұрақ), 2-кезең — практикалық дағдылар (5 станция, 5 практикалық дағды) кіреді.

ТЫҢДАЛДЫ:

1. РОӘК ОӘБ төрағасының орынбасары Имашева Б.С. отырысты ашып, техникалық спецификация ІФОМ құрылымын сақтауы тиіс екенін атап өтті және осы құрылымды қатаң сақтау қажеттігін ерекше атап көрсетті. Сонымен қатар, спецификацияда құзыреттерді толық бағалауды қамтамасыз ету және халықаралық форматқа сәйкестікті сақтау үшін тест сұрақтарының саны көбірек болуы қажет екенін айтты.
2. «Медико-профилактикалық іс» білім беру бағдарламасы комитетінің төрайымы Даулеткалиева Ж.А. «Медико-профилактикалық іс» бойынша 3-курс білім алушыларына арналған білім беру бағдарламасының негізгі базалық құзыреттерін таныстырды. Олар 3 базалық құзыретті және олардан туындайтын 7 оқыту нәтижесін қамтиды; бұл құзыреттер жұмыс берушілермен және БББ комитеті мүшелерімен келісілген (Қосымша 1). Сондай-ақ, ІФОМ талаптарына сәйкес «Медико-профилактикалық іс» 3-курс білім алушыларының аралық аттестациясына арналған тест спецификациясы ұсынылды, ол үш пәнді қамтиды: санитарлық микробиология, жалпы гигиена, эпидемиология негіздері. Барлығы 300 тест тапсырмасы ұсынылып, әр бөлім/тақырыптың үлес салмағы көрсетілген (Қосымша 2).
3. ҰБДБО өкілі Досмамбетова К.К. 150 тест сұрағынан тұратын дағдыларды бағалау жобасын таныстырды. Оның ішінде 130 сұрақтан тұратын бірінші блок теориялық білімді бағалауға, ал 20 сұрақтан тұратын екінші блок практикалық дағдыларды бағалауға бағытталған. Білім алушылар барлық 150 сұрақты бір кезеңде орындайтыны, бұл кезең №249 бұйрыққа сәйкес практикалық дағдыларды қамтитыны хабарланды. Шекті деңгей 50 % болып белгіленген: бірінші блок үшін — 65 балл, екінші блок үшін — 10 балл.

«Қоғамдық денсаулық сақтау» ГУП төрайымы Ермуханова Л.С. тест сұрақтары мен дағдылар бойынша нәтижелерді бөлек көрсету туралы сұрақ қойғаннан кейін, ҰБДБО өкілі Досмамбетова К.К. білім алушылар алдымен бірінші блокты орындайтынын, содан кейін бірінші блоктың нәтижелерін алып, екінші блокты орындайтынын түсіндірді. Қорытынды нәтижелер екі кезең аяқталғаннан кейін беріледі. Бағалау ережелері қосымша қаралып, РОӘК ОӘБ отырысында талқыланатын болады.

4. «Медико-профилактикалық іс» ББ комитетінің төрайымы Даулеткалиева Ж.А. «М. Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университеті» базасындағы ББ МПП бойынша қорытынды мемлекеттік аттестация туралы ақпарат ұсынды. Комитет БББ «Медико-профилактикалық іс» түлектеріне арналған профильдік құзыреттер мен оқыту нәтижелерін (Қосымша 3), техникалық спецификацияны (Қосымша 4), сондай-ақ «Медициналық-профилактикалық іс» БББ түлектерінің практикалық дағдылары тізімін (Қосымша 5) әзірлегені атап өтті. Қорытынды бағалау 2 кезеңнен тұрады: 1-кезең — 100 сұрақтан тұратын тестілеу, 2-кезең — 5 станция, әр станцияда бес практикалық дағдыны орындау қарастырылған. Мұндай құрылым түлектердің кәсіби құзыреттерінің қалыптасуын кешенді бағалауға мүмкіндік береді.

Дауыс беру: Бір ауыздан.

Шешім қабылданды:

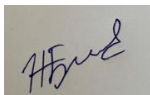
1. Техникалық спецификацияны қалыптастыру барысында IFOM құрылымын сақтауды назарға алу, сондай-ақ құзыреттерді толық бағалауды қамтамасыз ету және халықаралық форматқа сәйкестікті сақтау үшін сұрақтар санын арттыру мүмкіндігін қарастыру.
2. «Медико-профилактикалық іс» білім беру бағдарламасы комитеті ұсынған базалық құзыреттерді (БК), оқыту нәтижелерін (ОҚ) және техникалық спецификацияны (ТС) 3-курс аяқтаған білім алушыларға арналған аралық тәуелсіз бағалауды жүргізу үшін мақұлдау; материалдарды одан әрі қарау және бекіту үшін РОӘК ОӘБ Жоғары білім секциясына жіберу.
3. ҰБДБО ұсынған бағалау құрылымын назарға алу: 150 тест сұрағы (1-кезең — теориялық, 2-кезең — практикалық дағдыларды бағалау) және белгіленген шекті деңгейлер. Қағидаларды талқылау мен жетілдіруді РОӘК ОӘБ Жоғары білім секциясының отырысында жалғастыруды ұсыну.
4. «Медициналық-профилактикалық іс» БББ комитеті ұсынған профильдік құзыреттерді, түлектердің оқыту нәтижелерін, техникалық спецификацияны, практикалық дағдылар тізімін, сондай-ақ 100 сұрақтан тұратын тестілеу мен 5 станция және 5 мүмкін альтернативаны қамтитын қорытынды бағалау форматы туралы ақпаратты мақұлдау. Материалдарды одан әрі қарау және бекіту үшін РОӘК ОӘБ Жоғары білім секциясына жіберу.

Төрайым

Ермуханова Л.С.

Хатшы

Болатова Ж.Е.

Қосымша 1.

«Медициналық-профилактикалық іс» білім беру бағдарламасының 3-курс білім алушыларының негізгі құзыреттері мен оқыту нәтижелері

Базалық құзіреттер	Оқу нәтижелері
Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы мен қоршаған орта көрсеткіштерін бағалау және талдау.	Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығының, қоршаған ортаның және кәсіби қызметтің көрсеткіштерін бағалайды.
	Балалар мен жасөспірімдердің физикалық дамуын зерттеу және бағалау бойынша әдістемелік тәсілдерді, сондай-ақ олардың денсаулығын кешенді бағалау әдістерін қолданады.
	Тіршілік ету ортасының және азық-түлік өнімдерінің сапасын зерттеп, оларға гигиеналық баға бере алады, оның ішінде микробиологиялық көрсеткіштерді зерттеу арқылы; сондай-ақ халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылық деңгейін анықтау үшін эпидемиологиялық жағдайды бағалай алады.
Қоғамдық денсаулық сақтаудың ғылыми және практикалық негіздері.	Судың, ауаның, топырақтың, азық-түлік өнімдерінің және сыртқы ортаның басқа да объектілерінің сапасын бағалау үшін санитариялық-маңызды микроорганизмдердің морфологиясын, физиологиясын, генетикасын және классификациясын, сондай-ақ олардың маңызын біледі.
	Эпидемиялық процесті, профилактика қағидаттарын және қарсыэпидемиялық іс-шараларды жүзеге асырудың негіздерін түсінеді.
Нормативтік-құқықтық білімдер.	Қазақстан Республикасының азаматтардың денсаулығын қорғауға қатысты нормативтік-құқықтық актілерін; санитариялық және қоршаған ортаны қорғау заңнамасын, санитариялық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының қызметінің құқықтық негіздерін практикалық қызметінде қолданады.

Қосымша 2.

"Медициналық-профилактикалық іс" ҮИМБ ББ студенттерін аралық аттестаттауға арналған ТЕСТТІҢ СПЕЦИФИКАЦИЯСЫ (3 курс)

Контингент: Оқушылар (3 курс)

Білім беру бағдарламасы: Медициналық-профилактикалық іс

Мақсаты: "Медициналық-профилактикалық іс" білім беру бағдарламасының базалық пәндері бойынша студенттерді оқытудың түпкілікті нәтижелерінің жетістіктерін бағалау

Бағалау түрі: Білімді бағалау (компьютерлік тестілеу) 150 тест сұрақтары (MCQ А түрі: тесттік тапсырмалардың 30% "есте сақтау" (А), 70% "түсіну" (В); ұзақтығы: 180 минут (үзіліссіз).
Өту деңгейі: 50 балл

Тест мазмұны:

№	пән	Тараулар / тақырыптар	Тапсырма саны
1.	Санитарлық микробиология	Санитарлық микробиология негіздері. Санитарлық-көрсеткіштік микроорганизмдер және оларға қойылатын талаптар.	4
2.		Нәжістік ластанудың санитарлық-көрсеткіштік микроорганизмдері.	4
3.		Өзіндік тазалану процесінің санитарлық-көрсеткіштік микроорганизмдері.	4
4.		Ауалы-тамшылы және ауалы-шаңды ластанудың санитарлық-көрсеткіштік микроорганизмдері.	4
5.		Азық-түліктің микробтық бүліну көрсеткіштері.	4
6.		Ашық су көздеріндегі судың сапробтылығы.	4
7.		Судың жалпы биологиялық ластану көрсеткіштерінің гигиеналық маңызы.	4
8.		Судың фекальды бактериялық ластану көрсеткіштері.	4
9.		Судың фекальды вирустық ластану көрсеткіштері.	4
10.		Ішек таяқшасы фагтарын анықтау үшін суды зерттеу	4
11.		Жабық үй-жайлар ауасының жалпы биологиялық ластану көрсеткіштері.	4
12.		Жабық үй-жайлардың ауасының тамшылы ластану көрсеткіштері.	4
13.		Ауаны бактериологиялық зерттеудің негізгі әдістері.	4
14.		Ауаның микробтық ластануын анықтау үшін Кохтың тұндыру әдісі	4
15.		Топырақтың санитарлық микробиологиясы.	4
16.		Автохтонды топырақ микроорганизмдерінің қатысуымен топырақтың өзіндік тазалану процесі	4
17.		Тамақтық азық-түліктердегі бактериялар мен саңырауқұлақтардың өмір сүру ұзақтығына әсер ететін факторлар.	4

18.		Тағамдық инфекциялар мен тағамдық токсикоинфекциялар қаупінің бактериологиялық көрсеткіштері.	4
19.		Қышқыл сүт өнімдерінің сапасының микробиологиялық көрсеткіштері	4
20.		Тамақ өнімдерінің микробтық бұзылуының бактериологиялық көрсеткіштері	4
		Барлығы:	80
21.	Жалпы гигиена	Гигиенаның мақсаты, міндеттері, объектілері, әдістері.	2
22.		Қоршаған орта факторларын гигиеналық нормалау принциптері.	4
23.		Ауа гигиенасы. Үй-жайлардың ауа температурасын өлшеу және бағалау әдістемесі.	4
24.		Үй-жайлардың ауа ылғалдылығын өлшеу және бағалау әдістемесі.	4
25.		Үй-жайлардың ауа қозғалысының жылдамдығын өлшеу және бағалау әдістемесі.	2
26.		Үй-жайлардың ауа ортасының сапасын гигиеналық бағалау.	4
27.		Су және сумен жабдықтау гигиенасы. Сумен жабдықтау көздеріндегі судың сапасын гигиеналық бағалау.	4
28.		Ауыз су сапасын гигиеналық нормалау.	4
29.		Судың сапасын жақсартудың негізгі әдістері (мөлдірлендіру және түссіздендіру).	4
30.		Суды залалсыздандырудың реагентті әдістері.	4
31.		Суды залалсыздандырудың реагентсіз әдістері.	4
32.		Топырақ гигиенасы. Топырақ сынамаларын алу.	4
33.		Топырақтың санитарлық жағдайын бағалау.	4
34.		Топырақты санитарлық қорғау жөніндегі іс-шаралар.	4
35.		Елді мекендерді санитарлық тазарту.	4
36.		Тағам және оның ағзаға әсері.	4
37.		Ұтымды тамақтанудың гигиеналық принциптері	4
38.		Организмнің тіршілігін қамтамасыз етудегі негізгі қоректік заттардың рөлі	4
39.		Тамақтанудың сандық толық бағалылығын бағалау.	4
40.		Тамақтанудың сапалық толық бағалылығын бағалау.	4
41.		Алиментарлық аурулар және олардың алдын алу.	4
42.		Бала организмінің анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктері	4
43.		Балалар мен жасөспірімдердің дене дамуын зерттеу мен бағалаудың әдістемелік тәсілдері.	4
44.		Балалар мен жасөспірімдер денсаулығын кешенді бағалау.	4
45.		Балалар мен жасөспірімдердің күн тәртібіне арналған гигиеналық ұсыныстар.	4
46.		Балалар мен жасөспірімдердің оқу жүктемесіне арналған гигиеналық ұсыныстар.	4
47.		Өндірістік зияндылық туралы негізгі ұғымдар.	4
48.		Өндірістік шудың гигиеналық маңызы.	4
49.		Өндірістік дірілдің гигиеналық маңызы.	4
50.		Өндірістік аэрозольдердің гигиеналық маңызы.	4
51.		Жұмысшылардың организміне өндірістік факторлардың жағымсыз әсерінің алдын алу шаралары.	4
		Барлығы:	120

52.	Эпидемиология негіздері	Эпидемиялық процесс туралы ілім: анықтамасы және негізгі бөлімдері.	4
53.		Эпидемиялық процестің дамуын анықтайтын факторлар.	4
54.		Эпидемиялық процестің пайда болуы және таралуы себептері мен шарттары.	4
55.		Биологиялық, әлеуметтік және табиғи факторлар - эпидемиялық процестің қозғаушы күші ретінде	4
56.		Л.В. Громашевскийдің қоздырғыштың берілу механизмі теориясының негізгі қағидалары.	4
57.		Инфекция қоздырғыштарының көздері мен резервуарлары.	4
58.		Жұқпалы аурулар қоздырғыштарының берілу механизмдері: түрлері мен сипаттамалары.	4
59.		Қоздырғыштың таралуының әртүрлі механизмдерінде инфекцияның берілу жолдары.	4
60.		Инфекцияның таралуының әртүрлі механизмдерінде қоздырғыштардың берілу факторлары.	4
61.		Жұқпалы аурулардың эпидемиологиялық жіктелуі.	4
62.		Сыркатушылық деңгейі, уақыты бойынша, халықтың әртүрлі топтары арасында және аумағы бойынша эпидемиялық процестің көріністері.	4
63.		Противоэпидемические мероприятия: понятие, цели и классификация по направленности действия. Эпидемияға қарсы іс-шаралар: түсінігі, іс-әрекеттің бағыты бойынша мақсаттары мен жіктелуі.	4
64.		Инфекция қоздырғышының көзіне бағытталған іс-шаралар.	4
65.		Инфекцияның берілу механизмін бұзуға бағытталған іс-шаралар.	4
66.		Сезімтал организмнің тұрақтылығын арттыруға бағытталған іс-шаралар.	4
67.		Дезинфекция: түсінігі, түрлері және жүргізу әдістері.	4
68.		Дезинсекция: түсінігі, түрлері және жүргізу әдістері.	4
69.		Дератизация: түсінігі, түрлері және жүргізу әдістері.	4
70.		Жұқпалы аурулар ошақтарын эпидемиологиялық тексеру әдістемесі: мақсаты, міндеттері, негізгі кезеңдері.	4
71.		Эпидемиялық ошақ: эпидемиялық ошақтың анықтамасы, шекаралары.	4
72.		Жұқпалы аурулардың иммунопрофилактикасы: түсінігі мен түрлері.	4
73.		Иммунитет: анықтамасы және түрлері.	4
74.		Иммунобиологиялық препараттарға қойылатын талаптар және оларды қолдану шарттары.	4
75.		Жоспарлы және эпидемиялық көрсеткіштері бойынша екпелер.	4
76.		Екпе кабинетінің жұмысын ұйымдастыру.	4
		Барлығы:	100
Тесттің бір нұсқасының тапсырмалар саны			300

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Қазақ тілінде:

1. Санитарлық микробиология : оқу-әдістемелік нұсқауы / С. Б. Ахметова. - Алматы : Эверо, 2016. - 100 б.

2. Медициналық микробиология, вирусология және иммунология : оқулық. 2 т. Т. 1 / ред. басқар. В. В. Зверев; М. Н. Бойченко; қаз. тіліне аудар. және жауапты ред. К. Құдайбергенұлы ; жалпы ред. басқарған Б. А. Рамазанова. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2022. - 416 с.
3. Медициналық микробиология, вирусология және иммунология: оқулық. 2 т. Т. 2 / ред. басқар. В. В. Зверев; М. Н. Бойченко ; қазақ тіліне аудар. және жауап. ред. К. Құдайбергенұлы; жалпы ред. басқар. Б. А. Рамазанова. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2022. - 480 с.
4. Әміреев, С. Ә., Темірбеков Ж.Т Эпидемиология. Жалпы эпидемиология: оқулық / Қарағанды : Medet Group. I-том. - 2-ші басылым. - 2021. - 533 б.
5. Әміреев С. Ә., Жайықбаев Н. Смаханұлы Г. Қолданыстағы иммунизация: ұлттық нұсқаулық /. - 2-ші басылым. - Алматы : Medet Group, 2021. - 644б.
1. Әміреев С.Ә. Иммунды алдын алумен реттелетін инфекциялар: әдістемелік оқу құралы / Әміреев С. Ә., Таточенко В. К., Жайықбаев Н. және т.б. - Алматы: Medet Group, 2021. - 220 б.
2. Адыльбекова, А.Б. Жалпы гигиена негіздерімен саяхат медицинасы [Мәтін] : оқу-әдістемелік құрал / А.Б. Адыльбекова, Г.Б. Куленова, А.Ш. Ахаева ; Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан ун-ті. – Өскемен : Берел, 2025. – 103 б.
3. Рысқұлова, А. Р. Жалпы гигиена : тәжірибелік сабақтарға арналған оқу құралы / А. Р. Рысқұлова, С. А. Кошкимбаева, 2023. - 338 б.
4. Токанова, Ш.Е. Жалпы гигиена: оқулық / Ш. Е. Токанова, М. Б. Жандаулетова, 2018. - 216 б.
5. Большаков, А. М. Жалпы гигиена: оқулық / А. М. Большаков; пер. М. Б. Жандаулетова; ред. Ш. Е. Токанова, 2015. - 400 б.
6. Жалпы гигиена бойынша таңдамалы дәрістер [Мәтін]: оқу-әдістемелік құрал / Ж. Ж. Жарылқасын [и др.], 2015. - 157 б.
7. Жалпы гигиена бойынша тапсырмалар жинағы [Мәтін] : оқу-әдістемелік құрал / Н. Т. Жакетаева, Ж. Ж. Жарылқасын, 2016. - 208 б.
8. На русском языке:
9. Микробиология, вирусология и иммунология. Руководство к лабораторным занятиям: учебное пособие / под ред. В. Б. Сбойчакова, М. М. Карапаца. - 2-е изд., перераб. и доп. - Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2022. - 400 с. - ISBN 978-5-9704-6610-0. - Текст: электронный // ЭБС "Консультант студента" : [сайт].
10. Медицинская и санитарная микробиология А.А.Воробьев, Ю.С.Кривошейн, В.П. Ширококов. – 3-е изд., стер.-М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 464 с., [16] л. цв.вкл. ISBN 978-5-7695-5081-2.
11. Медицинская микробиология, вирусология и иммунология : учебник. в 2-х т. Т. 1 / под ред. В. В. Зверева ; М. Н. Бойченко. - 2-е изд., перераб. и доп. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2022. - 448 с.
12. Медицинская микробиология, вирусология и иммунология: учебник. в 2-х т. Т. 2 / под ред. В. В. Зверева. - 2-е изд., перераб. и доп. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2022. - 472 с.
13. Зуева Л.П. Эпидемиология: учебник для мед-проф. факультетов. - Изд-во: Гэотар-Медиа, 2022 – 400 с.
14. Амиреев С.А. Инфекции, управляемые вакцинопрофилактикой: учебное пособие / Амиреев С.А., Жайықбаев Н., Таточенко В.К. и др. - 2-е изд. - Алматы: Medet Group, 2021. - 300 с.
15. Амиреев С.А. Иммунизация на практике: национальное руководство / Амиреев С.А., Есмагамбетова А.С., Куатбаевва В.К. и др. - 2-е изд. - Алматы: Medet Group, 2021. - 480 с.

16. Тобажанова, Р. Р. Общая гигиена: учебное пособие / Р. Р. Тобажанова, Д. С. Саматов, 2023. - 119 с.
17. Гигиена: учебник / ред. О. В. Митрохин, 2022. - 368 с.
18. Гигиена: учебник / П. И. Мельниченко [и др.]; под ред. П. И. Мельниченко. - М.: ГЭОТАР-МЕДИА, 2018. - 651 с.
19. [Крымская, И. Г. Гигиена и экология человека: учебное пособие / И. Г. Крымская, 2017. - 413 с.](#)
20. Общая гигиена: учебник / А.М. Большаков. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. — 432 с.: ил.
21. [Сборник заданий по общей гигиене: учебно-методическое пособие для студентов вузов и колледжей / М. Г. Калишев \[и др.\], 2016. - 244 с.](#)
22. [Лакшин, А. М. Общая гигиена с основами экологии человека: научное издание / А. М. Лакшин, В. А. Катаева, 2015. - 576 с.](#)

Ағылшын тілінде:

1. Medical Microbiology, Virology, Immunology: textbook. In 2 vol. Vol. 1 / ed. V.V. Zverev; M.N. Boichenko. - Moscow: GEOTAR-Media, 2022. - 384 p.
2. Medical Microbiology, Virology, Immunology: textbook. in 2 vol. Vol. 2 / ed. V.V. Zverev ; M.N. Boichenko. - Moscow: GEOTAR-Media, 2022. - 392 p.
3. Hygiene: textbook = Гигиена: учебник на англ. яз. / ed. P.I. Melnichenko. — М.: GEOTAR-Media, 2021. — 512 p.
4. Educational and methodological textbook for practical classes on hygiene: tutorial. Учебно-методическое пособие для занятий по гигиене: учеб. пособие на англ. яз. / E.A. Shashina, V.V. Makarova. — М.: GEOTAR-Media, 2020. — 208 p.: il.
5. [Shashina, E. A. Educational and methodological textbook for practical classes on hygiene \[Text\]: tutorial / E. A. Shashina, V. V. Makarova, 2020. - 208 p.](#)
6. [Storey, Thomas A. General Hygiene \[Text\]: scientific publication / T. A. Storey, 2015. - 146 p.](#)
7. Oxford Handbook of Medical Ethics and Law. / A. Smajdor; R. Wheeler. – Oxford University Press, 2022. – 384 p.

Қосымша 3.

"Медициналық-профилактикалық іс"ҮИМБ білім беру бағдарламасы бойынша түлектерін оқытудың бейіндік құзыреттері мен нәтижелері

Құзыреті	Оқыту нәтижелері
Бағалау және талдау	<ol style="list-style-type: none"> 1. Эпидемиологиялық тергеу мәліметтеріне талдау жүргізу. 2. Эпидемиологиялық қадағалаудың (немесе эпидемиологиялық қадағалау шеңберіндегі жекелеген іс-шаралардың) тиімділігін бағалау. 3. Тиісті әдістер мен көрсеткіштерді пайдалана отырып, халықтың денсаулығын бағалауды жүргізу. 4. Балалар мен жасөспірімдердің физикалық дамуын бағалау және сауықтыру шараларын ұсыну.
Қоғамдық денсаулықтың ғылыми және тәжірибелік негізі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аурудың алдын алу және күресу стратегияларын әзірлеуге этиологиялық принциптерді енгізу. 2. Тұрмыстық ортаның, жұмыс орындарының, атмосфералық ауаның, топырақтың, судың, тамақ өнімдерінің сапасын санитарлық-эпидемиологиялық бағалау үшін зертханалық әдістер мен ресурстарды пайдалану. 3. Нақты жағдайларды, қауіптерді және халықтың денсаулығына қауіп төндіретін эпидемиологиялық қадағалау шараларын әзірлеу. 4. Халықтың радиациялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша дозиметриялық бақылауды және негізгі шаралар кешенін жүзеге асыру.
Тәжірибе үшін әлеуметтік-қоғамдық маңыздылық және өзара әрекеттесу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Денсаулық сақтау жүйесін ұлттық және аймақтық деңгейде жоспарлауға көмектесу үшін санитариялық-эпидемиологиялық тұрғыдан жергілікті денсаулық сақтау жүйесін бағалауға үлес қосу. 2. Мақсатты топтардың пікірлерін ескере отырып, эпидемиологиялық зерттеулерді әзірлеуге қатысу.
Көшбасшылық және жүйелі ойлау	<ol style="list-style-type: none"> 1. Денсаулық сақтау саласында халықтың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығының маңыздылығын қолдау және насихаттау. 2. Қоғамдық денсаулық сақтау саласындағы төтенше жағдайларға әрекет ету.
Денсаулық сақтау саясатына әсері	<ol style="list-style-type: none"> 1. Санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылыққа қатысты саясатты әзірлеуге қатысу. 2. Кәсіби қызмет пен ғылыми зерттеулер арқылы денсаулық сақтау саясатының өзгеруіне әсер ету.

Қосымша 4.

"Медициналық-профилактикалық іс" ҮИМБ ББ түлектерін қорытынды аттестациялау ТЕСТІНІҢ СПЕЦИФИКАЦИЯСЫ

Контингент: Түлектер

Білім беру
бағдарламасы: Медициналық-профилактикалық іс

Мақсаты: Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету және қоғамдық денсаулықты сақтау саласындағы кәсіби міндеттерді орындау үшін түлектердің білімі мен дағдыларының негізгі құзыреттері мен оқыту нәтижелеріне сәйкестігін бағалау

Бағалау форматы: Білімді бағалау (компьютерлік тестілеу) 100 тест сұрағы (MCQ А түрі: 30% тест сұрақтары "Есте сақтау" (А), 70% "Түсіну" (В). Ұзақтығы: 180 минут (үзіліссіз).
Өту деңгейі: 50 балл

3. Тест мазмұны:

№	Пән	Тақырыптың мазмұны	Тапсырмалар саны
1.	Эпидемиология	Қызылшаның эпидемиологиясы және профилактикасы	2
2.		Туберкулездің эпидемиологиясы және профилактикасы	2
3.		ВГА және эпидемиологиясы және профилактикасы.	2
4.		Шигеллездің эпидемиологиясы және профилактикасы..	2
5.		ВГВ эпидемиологиясы және профилактикасы	1
6.		АИТВ/ЖИТС эпидемиологиясы және профилактикасы	1
7.		МКБИ эпидемиологиясы және профилактикасы	1
8.		Бруцеллез эпидемиологиясы және профилактикасы.	1
9.		Құтыру эпидемиологиясы және профилактикасы.	1
10.		Оба эпидемиологиясы және профилактикасы	1
11.		Тырысқақ эпидемиологиясы және профилактикасы	1
12.		Сібір жарасының эпидемиологиясы және профилактикасы	1
13.		Гельминтоздың эпидемиологиясы және профилактикасы.	2
14.		Биогельминтоздың эпидемиологиясы және профилактикасы.	1

15.		Контактілі гельминтоздардың эпидемиологиясы және профилактикасы.	1
16.	Эпидемиология бойынша барлығы:		20
17.	Коммуналдық гигиена	Су гигиенасы және шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау көздері.	2
18.		Ауыз суды тазарту әдістерінің гигиеналық сипаттамасы.	2
19.		Су объектілерін санитарлық қорғау.	2
20.		Тұрмыстық іркінді суларды тазарту және зарарсыздандыру әдістері.	2
21.		Елді мекендердің топырағын санитарлық тазарту жөніндегі іс-шаралар.	2
22.		Атмосфералық ауаның ластануының гигиеналық маңызы.	2
23.		Атмосфералық ауаны санитарлық қорғау.	2
24.		Тұрғын және қоғамдық ғимараттардың гигиенасы.	2
25.	Қалалық ортаның физикалық факторларының гигиеналық маңызы.	2	
26.	Елді мекендерді жоспарлау гигиенасы.	2	
27.	Коммуналдық гигиенасы бойынша барлығы:		20
28.	Еңбек гигиенасы	Еңбек гигиенасы. Негізгі ұғымдар мен анықтамалар.	2
29.		Кәсіптік және өндірістік-шартты аурулар, олардың алдын алу.	2
30.		Кәсіби қауіптерді бағалау. Жұмыс орындарын аттестациялау.	1
31.		Еңбек физиологиясы. Жұмыс, шаршау, шамадан тыс жұмыс. Еңбек қызметін орталық реттеудің жалпы заңдылықтары.	2
32.		Еңбектің ауырлығы мен қарқындылығын бағалау. Еңбек процесін ұйымдастырумен байланысты кәсіби зияндар.	1
33.		Физикалық табиғаттың өндірістік факторлары: метеорологиялық жағдайлар. Олардың жұмысшылардың денесіне жағымсыз әсерінің алдын алу.	2
34.		Физикалық табиғаттың өндірістік факторлары: шу, діріл. Олардың жағымсыз әсерінің алдын алу.	2
35.		Физикалық сипаттағы өндірістік факторлар: электромагниттік өрістер, лазер, ультракүлгін сәулелену, ультрадыбыстық, инфрақызыл. Олардың жағымсыз әсерінің алдын алу.	2
36.		Химиялық сипаттағы өндірістік факторлар. Химиялық қосылыстардың ағзаға зиянды әсерінің алдын алу шаралары.	2
37.		Өндірістік жарықтандыруға қойылатын гигиеналық талаптар.	1
38.		Өндірістік желдетуге қойылатын гигиеналық талаптар.	1
39.		Жеке қорғаныс құралдары.	1
40.		Жұмыс істейтін халықты медициналық қамтамасыз ету. Медициналық тексерулер.	1
41.		Еңбек гигиенасы бойынша барлығы:	
42.	Тағам гигиенасы	Ұтымды тамақтану негіздері.	2
43.		Ересек еңбекке қабілетті халықтың тамақтануы.	1
44.		Әр түрлі жастағы топтардың тамақтануы	1
45.		Тағамдық құндылығы және азық-түлік қауіпсіздігі.	2
46.		Тамақтан уланудың алдын алу.	2
47.		Азық-түлік сапасын гигиеналық бақылау.	1
48.		Өсімдік тектес тағам өнімдерінің гигиеналық сараптамасы	2
49.		Жануарлардан алынатын тамақ өнімдерінің гигиеналық сараптамасы	2
50.		Қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарын мемлекеттік санитариялық қадағалау	2

51.		Азық-түлік саудасын ұйымдастыруды мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау	1
52.		Тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын мемсанэпидқадағалау	2
53.		Ерекше зиянды еңбек жағдайлары бар кәсіпорындарда емдеу-профилактикалық тамақтануды ұйымдастыру.	1
54.		Медициналық ұйымдар жүйесінде емдік-диеталық тамақтануды ұйымдастыру.	1
55.		Тағам гигиенасы бойынша барлығы:	20
56.	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының пәні, мақсаты, міндеттері, негізгі ережелері.	1
57.		Балалар мен жасөспірімдер күн тәртібінің физиологиялық негіздері.	1
58.		Балалар мен жасөспірімдер қызметінің гигиенасы. Оқу-тәрбие процесінің гигиеналық негіздері.	2
59.		Еңбек, политехникалық және өндірістік оқытудың гигиеналық негіздері. Кәсіптік бағдар беру, оның медициналық-физиологиялық аспектісі.	2
60.		Жасөспірімнің дәрігерлік-кәсіби кеңесі. Кәсіптердің санитарлық сипаттамасы (профессиограмма).	2
61.		Балалар мен жасөспірімдердің тамақтану гигиенасы. Тамақтанудың физиологиялық нормалары.	1
62.		Балалар мен жасөспірімдердің ұйымдастырылған тамақтануы.	2
63.		Балалар мекемелерінің ас блоктарына қойылатын гигиеналық талаптар.	1
64.		Балалар мен жасөспірімдер мекемелеріндегі гигиеналық тәрбие.	2
65.		Балалар мен жасөспірімдерде салауатты өмір салты дағдыларын қалыптастыру.	2
66.		Тәрбие және білім беру объектілеріне қойылатын гигиеналық талаптар.	2
67.		Балалар мен жасөспірімдердің керек жарақтарына және тұрмыстық заттарына қойылатын гигиеналық талаптар.	2
			Балалар мен жасөспірімдердің гигиенасы бойынша барлығы:
		Тесттің бір нұсқасының тапсырмалар саны	100

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Қазақ тілінде:

1. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы. Практикалық сабақтарға нұсқаулық / редакциясын басқарған В.Р. Кучма: оқу құралы; қазақ тіліндегі басылымның жауапты редакторы В.Н. Приз; қазақ тіліне аударған Г.Н. Талиева. — М. : ГЭОТАР-Медиа, 2019. — 512 б.
2. Балалар мен жасөспірімдерді тәрбиелеу мен білім беру объектілерінде оқу-тәрбиелеу процесінің гигиеналық негіздері: оқу-әдістемелік құрал қазақ және орыс тілдерінде = Гигиенические основы учебно-воспитательного процесса в объектах воспитания и образования детей и подростков: учебно-методическое пособие на казахском и русском языках / Г.Н. Талиева ж.б. — М.: Литтерра, 2016. — 160 б.: ил.
3. Еңбек гигиенасы: оқулық / редакциясын басқарғандар Н.Ф. Измеров, В.Ф. Кириллов; қазақ тіліне аударған Г.Қ. Амантаева; жауапты редакторы Ш.Е. Тоқанова. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. — 480 б.: ил.

4. Еңбек гигиенасындағы физикалық факторлар: оқу құралы / Л.С. Ниязбекова. — М.: Литтерра, 2015. — 208 б.: ил.
5. Дәлелді медицина негіздері бар жалпы эпидемиология: тәжірибелік сабаққа нұсқау: оқу құралы / редакциясын басқарғандар В.И. Покровский, Н.И. Брико; қазақ тіліне аударған және жауапты редакторы Н. Жайықбаев. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. — 448 б.: ил.
6. Сыман К. Ж. Тағам гигиенасы. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы: Альманахъ, 2019. – 84 б.
7. [Неменко, Б. А. Комунальдық гигиена \[Электронный ресурс\] / Б. А. Неменко, 2016 эл. опт. диск \(CD-ROM\).](#)
8. Әміреев С.Ә. Жұқпалы аурулар оқиғаларының стандартты анықтамалары және іс-шаралар алгоритмдері: практикалық нұсқаулық / С.Ә. Әміреев, Н. Жайықбаев, Г. Смаханұлы. – Алматы: Medet Group. – 1 том. - 2021.- 620б.
9. Әміреев С.Ә. Жұқпалы және паразитарлық аурулар оқиғаларының стандартты анықтамалары мен іс-шаралар алгоритмдері: практикалық нұсқаулық / С.Ә. Әміреев, Н. Жайықбаев, Г. Смаханұлы. – Алматы: Medet Group. – 2 том. - 2021.- 930б.
- 10.

Орыс тілінде:

1. Шлепнина Т.Г. Коммунальная гигиена: учебник / Т.Г. Шлепнина, Е.В. Кирпиченкова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2023. – 752 с.
2. Зуева Л.П. Эпидемиология: учебник для мед.-проф. Факультетов. - Изд-во: [Гэотар-Медиа](#), 2022 – 400 с.
3. Гигиена детей и подростков: учебник / В.Р. Кучма. — 3-е изд., доп. — М.: ГЭОТАРМедиа, 2020. — 528 с.: ил.
4. Гигиена питания. Руководство к практическим занятиям: учеб. пособие / А.А. Королев, Е.И. Никитенко. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2019. — 272 с.: ил.
5. Гигиена: учебник / П. И. Мельниченко [и др.]; под ред. П. И. Мельниченко. - М.: ГЭОТАР-МЕДИА, 2018. - 651 с.
6. Сыман К.Ж. Гигиена питания. Учебно-методическое пособие. - Алматы: Альманахъ, 2018. – 204 с.
7. Брико Н.И., Покровский. Эпидемиология. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2017. - 368 с.
8. Гигиена труда: учебник / под ред. Н.Ф. Измерова, В.Ф. Кириллова. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. — 480 с.: ил.
9. Общая гигиена: учебник / А.М. Большаков. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. — 432 с.: ил.
10. [Неменко, Б. А. Коммунальная гигиена \[Электронный ресурс\] / Б. А. Неменко, 2016 эл. опт. диск \(CD-ROM\).](#)
11. Амиреев С.А. Стандартные определения случаев и алгоритмы мероприятий при инфекционных болезнях: практическое руководство / С. А. Амиреев, Н. Жайықбаев, Г. Смаханұлы. - 2-е изд., доп. - Алматы: Medet Group. - Т.1. - 2021. - 632с
12. Амиреев С.А. Стандартные определения случаев и алгоритмы мероприятий при инфекционных и паразитарных болезнях: практическое руководство / С. А. Амиреев, Н. Жайықбаев, Г. Смаханұлы. - 2-е изд., доп. - Алматы: Medet Group. Том II. - 2021. - 872 с.
13. Амиреев С.А. Эпидемиология. Частная эпидемиология: II-том. Учебник. – Караганда: ТОО Medet Group. – 2021. – 736с.

Ағылшын тілінде:

1. Hygiene: textbook = Гигиена: учебник на англ. яз. / ed. P.I. Melnichenko. — М.: GEOTAR-Media, 2021. — 512 p.: il.

2. Educational and methodological textbook for practical classes on hygiene: tutorial. Учебно-методическое пособие для занятий по гигиене: учеб. пособие на англ. яз. / Е.А. Shashina, V.V. Makarova. — М.: GEOTAR-Media, 2020. — 208 p.: il.

**" Медициналық-профилактикалық іс" БББ
түлектерінің тәжірибелік дағдыларының тізімі**

«Еңбек гигиенасы» пәні бойынша

1. Жұмыс орнындағы шу деңгейін зерттеу және гигиеналық бағалау.
2. Өндірістік дірілді зерттеу және гигиеналық бағалау.
3. Жұмыс орнындағы жарықтандыруды зерттеу және гигиеналық бағалау.
4. Газдануы бойынша жұмыс аймағы ауасының сапасын зерттеу және гигиеналық бағалау.
5. Шаңдануы бойынша жұмыс аймағы ауасының сапасын зерттеу және гигиеналық бағалау.

«Коммуналды гигиена» пәні бойынша:

1. Оқу аудиториясындағы табиғи жарық деңгейін зерттеу және гигиеналық бағалау.
2. Тұрғын және қоғамдық үй-жайлардағы микроклиматты (температура, салыстырмалы ылғалдылық, ауа қозғалысының жылдамдығы) зерттеу және гигиеналық бағалау.
3. Орталықтандырылған сумен жабдықтау жүйесіндегі судың сапасын гигиеналық бағалау және оны жақсарту бойынша ұсыныстар.
4. Елді мекеннің атмосфералық ауасының сапасын гигиеналық бағалау.
5. Елді мекендердің топырағы сапасын гигиеналық бағалау.

«Тағам гигиенасы» пәні бойынша:

1. Сүттегі майдың үлес салмағын, тығыздығын анықтап, зерттеу хаттамасын толтыру.
2. Нанның сапасын гигиеналық бағалап, қорытынды жасау.
3. Еттің сапасын гигиеналық бағалап, қорытынды жасау.
4. Сүттің сапасын гигиеналық бағалап, қорытынды жасау.
5. Тамақтан улану жағдайын тексеру.

«Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы» пәні бойынша:

1. Антропометриялық көрсеткіштер бойынша баланың дене дамуын зерттеу және бағалау.
2. Оқушының күн тәртібін гигиеналық бағалау.

3. Мектеп жасына дейінгі баланың күн тәртібін гигиеналық бағалау.
4. Пәндердің қиындықтарының дәрежелік шкаласын қолдана отырып, оқу жүктемесін және күнделікті сабақ кестесін гигиеналық бағалау.
5. Пәндердің қиындықтарының дәрежелік шкаласын қолдана отырып, оқу жүктемесі мен апталық сабақ кестесін гигиеналық бағалау.

«Эпидемиология» пәні бойынша:

1. Жұқпалы және паразитарлық аурулар ошақтарында эпидемияға қарсы іс-шаралар жүргізу.
2. Жұқпалы және паразитарлық аурулардың ошақтарында эпидемиологиялық тексеру жүргізу.
3. Жоспарлы профилактикалық егулерді ұйымдастыру және жүргізу.
4. "Қызыл аймақта" жұмыс істеу кезінде жеке қорғаныс құралдарын кию және шешу тәртібі.
5. Медициналық мақсаттағы бұйымдарды залалсыздандыру алдындағы тазалаудың және залалсыздандырудың сапасын бақылау.